

qual ha de descobrir el lector.

La majoria de les morts que ocorren són violentes i misterioses. Convé destacar la d'Arcadio Cuervo; vint anys més tard, la d'Antonia Lobo *la Negra*, aparentment, d'un accident de cotxe; i la nena Esther, un drama que ha afectat tot el poble. Sorprenent és l'aparició cada vegada més nombrosa de cérvols esquarterats. Avisats per algú, que no podia ser ningú del poble –“esos no los llaman ni locos”– i que molt bé podria ser el mestre, apareix la

L'autor supera de forma brillant els límits del ruralisme amb un drama que afecta tot el poble

La majoria de les morts són violentes i misterioses; destaca la de la nena Esther, ofegada a la 'buchina'

temuda Guàrdia Civil. A més del misteri dels cérvols hi ha el de les destrosses al cementiri i, finalment, el de l'esfereïdor incendi del bosc. I, com a fons, els veritables causants d'aquestes desgràcies: les dues famílies que expressen el caïnita enfrontament dels del Teso i els del Llano. Només al final es resolen gran part dels misteris, una causa que se'ns revela en la tercera i última part, i es dissol l'altíssima tensió d'aquesta agitada novel·la que supera de forma brillant els límits del ruralisme. |

Enrique Llamas
Los Caín

ALIANZA DE NOVELAS. 240 PÀGINES. 17 EUROS

vel·la ubicat en un altra part del país–, un lloc als boscos del qual van els homes i les dones que han pres la decisió de suïcidar-se. Valter Hugo Mãe explica a la “nota de l'autor” que aquesta novel·la va sorgir després del passeig que va fer per aquest lloc tan misteriós i pel fet que va quedar tan impressionat amb els objectes abandonats pels morts que va decidir retre'ls homenatge. Aquesta experiència, així com la conversa que va mantenir amb l'últim artesà de ventalls del Japó, hauria de donar-li la base d'una novel·la tan bonica que farà plorar els lectors més sensibles. |

Valter Hugo Mãe
Homes imprudentment poètics / Hombres imprudentemente poéticos

RATA. TRADUCCIÓ AL CATALÀ DE VÍCTOR MARTÍNEZ/ AL CASTELLÀ DE MARTÍN LÓPEZ VEGA. 288/272 PÀGINES. 19 EUROS.

Novel·la Entre el realisme i l'existencialisme, Josep M. Espinàs va fer un viatge Barcelona-Valladolid per documentar-se i va retratar la vida plena de risc dels conductors de camions

Deu tones a l'esquena

Camions i guàrdies: la lluita per la vida, centre de la novel·la-reportatge de Josep M. Espinàs

EFE

JULIÀ GUILLAMON

Hi ha un moment de *Combat de nit* (1959), en una conversa entre camioners, que un dels personatges diu que el parabrisa és gran i el retrovisor petit perquè l'important en la vida és que hi ha al davant i no el que ha quedat enrere. És una idea que es pot aplicar a Josep M. Espinàs (Barcelona, 1927), que ha estat novel·lista, presentador dels shows de la Cova del Drac, cantant, autor de viatges a peu, lletrista d'unes cançons meravelloses per als nens dels anys seixanta, escriptor de memòries i llibres autobiogràfics i, sobretot, articulista. Ha anat deixant enrere algunes d'aquestes ocupacions, les ha recuperat quan li ha semblat, i ho ha fet lliscar tot de la manera més natural del món.

Entre 1954 i 1959 va publicar set novel·les, una de les quals *Tots som iguals* (1956), es va publicar als Estats Units, a Pantheon Books (*By nature equal*). “Meet an important writer from Catalonia”, el va saludar el crític de la revista *Star*. Espinàs va retallar l'article i el va enviar a Joan Sales, de el Club Editor. No hi havia cap altre escriptor català d'aquell moment que ho pogués dir. “El tema és vital”, “participa de Camus i de Hemingway”, “la història, contada amb senzillesa i precisió, és absolutament convincent”. Però quan aquest reconeixement internacional li arribava, la primavera del 1963, Espinàs pràctica-

ment havia deixat la novel·la. *Combat de nit* va ser el cant de signe.

És un llibre amb molts punts d'interès. Per escriure'l Espinàs va fer un viatge a Valladolid en camió, i es va documentar, en la línia de l'objectivitat cinematogràfica que triomfava en aquells anys. Aquesta tècnica prefigura els famosos viatges a peu, amb l'atenció cap a la humanitat de la gent, els ambients ben descrits i plens de detalls. Des de la sortida de Barcelona, amb l'home que busca un transport per anar a Saragossa, fins a l'agència de transports de Valladolid on arriben

“Meet an important writer from Catalonia”, va saludar Espinàs, traduït als Estats Units, la revista 'Star'

massa tard i que troben tancada, passant per fondes, hostals i bars de carretera, cadascun amb els seus personatges característics. O la pista d'autos de xoc, on Eusebi, el segon conductor, que no es cansa mai de conduir, es diverteix com una criatura. De tant en tant hi ha una imatge forta: “Els tres homes mengen tres bistecs. Les mans, enormes, gairebé tapen els plats.”

Combat de nit és una novel·la escrita en ple existencialisme i en ple franquisme, que aporten els elements fonamentals de l'argument.

La idea de la lluita per la vida, en la foscor de la nit, que travessen els camions amb deu tones a l'esquena, el desarrelament dels conductors que no es troben bé enlloc i menys que enlloc a casa, la por de fer-se vell i no poder aguantar el ritme de la carretera. Mentre llegia la descripció que fa l'Espinàs de la relació entre el xòfer, Pep Martí, i l'ajudant, Eusebi (l'un de trentanou anys, l'altre de vint-i-cinc), pensava en *Colors* (1988) de Dennis Hopper, protagonitzada per un policia jove (Sean Penn) i un de vell (Robert Duvall). És un tema universal que Espinàs tracta molt bé.

En el rerefons de la història hi ha una crítica social i política: per què treballen en aquestes condicions lamentables aquests homes? per què ho permet l'Estat? Hi ha una trama judicial que ha de dilucidar un accident i aquí, de manera una mica dissimulada, apareixen elements de crítica i es desenvolupa el tou de la reflexió moral al voltant de la responsabilitat i la culpa, amb un final una mica abrupte, que segurament no és el millor de tot. En canvi, és impressionant la presència del mort a la carretera, el record dels accidents dels amics, que es van clavar el volant en una trompada o es van despenyar per un barranc. Un Espinàs per a la història. |

Josep M. Espinàs
Combat de nit

LA CAMPANA. 235 PÀGS. 15 EUROS